

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

27 mai 2019*

„Trimitere preliminară – Cooperare polițienească și judiciară în materie penală – Mandat european de arestare – Decizia-cadru 2002/584/JAI – Articolul 6 alineatul (1) – Noțiunea de «autoritate judiciară emitentă» – Mandat european de arestare emis de procurorul general al unui stat membru – Statut – Garanție de independență”

În cauza C-509/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda), prin decizia din 31 iulie 2018, primită de Curte la 6 august 2018, în procedura referitoare la executarea unui mandat european de arestare emis împotriva lui

PF,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnul A. Arabadjiev, doamna A. Prechal, domniile M. Vilaras și T. von Danwitz, doamna C. Toader, domnul F. Biltgen, doamna K. Jürimäe (raportoare) și domnul C. Lycourgos, președinți de cameră, și domniile L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin și I. Jarukaitis, judecători

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: doamna L. Hewlett, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 martie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru PF, de J. Ferry, BL, și de R. Munro, SC, mandatați de D. Rudden și de E. Rudden, solicitors;
- pentru Minister for Justice and Equality, de J. Quaney, de M. Browne, de G. Hodge și de A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de B. M. Ward, de A. Hanrahan, de J. Benson, BL, și de P. Carroll, SC;
- pentru guvernul danez, de P. Z. L. Ngo și de J. Nyman-Lindegren, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, inițial de T. Henze, de J. Möller, de M. Hellmann și de A. Berg, în calitate de agenți, ulterior de M. Hellmann, de J. Möller și de A. Berg, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de D. Colas, de D. Dubois și de E. de Moustier, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: engleza.

- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de S. Faraci, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul lituanian, de V. Vasiliauskienė, de J. Prasauskienė, de G. Taluntytė și de R. Krasuckaitė, în calitate de agenți;
- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér și de Z. Wagner, în calitate de agenți;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și de J. Langer, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de G. Hesse, de K. Ibili și de J. Schmoll, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de R. Troosters, de J. Tomkin și de S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 30 aprilie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2002/584”).
- 2 Această cerere a fost prezentată în cadrul executării, în Irlanda, a unui mandat european de arestare emis, la 18 aprilie 2014, de Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras (procurorul general al Republicii Lituania, denumit în continuare „procurorul general al Lituaniei”) pentru efectuarea urmăririi penale începute în Lituania împotriva lui PF.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (5), (6), (8) și (10) ale Deciziei-cadru 2002/584 au următorul cuprins:
 - „(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. Pe de altă parte, introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.
 - (6) Mandatul de arestare european prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.

[...]

(8) Deciziile privind executarea mandatului european de arestare trebuie să facă obiectul unor controale suficiente, ceea ce înseamnă că o autoritate judiciară din statul membru în care a fost arestată persoana căutată va trebui să ia decizia de predare a acesteia.

[...]

(10) Mecanismul mandatului european de arestare se bazează pe un grad ridicat de încredere între statele membre. Punerea în aplicare a acestuia nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul din statele membre a principiilor enunțate la articolul 6 alineatul (1) [UE], constatată de Consiliu, în aplicarea articolului 7 alineatul (1) [UE] și cu consecințele prevăzute la alineatul (2) din același articol.”

4 Articolul 1 din această decizie-cadru, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia”, prevede:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 [UE].”

5 Articolele 3, 4 și 4a din decizia-cadru menționată enumeră motivele de neexecutare obligatorie și facultativă a mandatului european de arestare. Articolul 5 din aceeași decizie-cadru prevede garanțiile pe care trebuie să le ofere statul membru emitent în cazuri speciale.

6 Potrivit articolului 6 din Decizia-cadru 2002/584, intitulat „Stabilirea autorităților judiciare competente”:

„(1) Autoritatea judiciară emitentă este autoritatea judiciară a statului membru emitent care este competentă să emită un mandat european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.

(2) Autoritatea judiciară de executare este autoritatea judiciară a statului membru de executare, care este competentă să execute mandatul european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.

(3) Fiecare stat membru informează Secretariatul General al Consiliului despre autoritatea judiciară competentă, în conformitate cu dreptul intern.”

Dreptul irlandez

- 7 European Arrest Warrant Act 2003 (legea irlandeză privind mandatul european de arestare din 2003), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „EAW Act”), transpune Decizia-cadru 2002/584 în dreptul irlandez. Articolul 2 alineatul (1) primul paragraf din EAW Act prevede:

„«autoritate judiciară» înseamnă judecătorul, magistratul sau orice altă persoană autorizată în temeiul legii statului membru în cauză să îndeplinească funcții identice sau similare celor îndeplinite de o instanță [din Irlanda] în conformitate cu articolul 33.”

- 8 Articolul 20 din EAW Act prevede:

„(1) În procedurile cărora li se aplică dispozițiile prezentei legi, High Court [(Înalta Curte), Irlanda] poate, dacă apreciază că documentația sau informațiile care i-au fost furnizate nu sunt suficiente pentru a-i permite să își îndeplinească funcțiile care îi revin potrivit prezentei legi, să solicite autorității judiciare emitente sau statului membru emitent, după caz, să îi pună la dispoziție documentația sau informațiile suplimentare pe care le precizează, în termenul pe care îl stabilește.

(2) Dacă autoritatea centrală a statului consideră că documentația sau informațiile care i-au fost furnizate nu sunt suficiente pentru a-i permite sau pentru a permite High Court [(Înalta Curte)] să își îndeplinească funcțiile care îi revin potrivit prezentei legi, ea poate solicita autorității judiciare emitente sau statului membru emitent, după caz, să îi pună la dispoziție documentația sau informațiile suplimentare pe care le precizează, în termenul pe care îl stabilește. [...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 La 18 aprilie 2014 a fost solicitată predarea lui PF, resortisant lituanian, în temeiul unui mandat european de arestare emis de procurorul general al Lituaniei pentru efectuarea urmăririi penale pentru fapte pe care PF le-ar fi comis în cursul anului 2012 și care, potrivit acestui procuror, trebuie să fie calificate drept „jaf armat”.
- 10 PF a sesizat High Court (Înalta Curte) cu o acțiune prin care contestă validitatea acestui mandat european de arestare invocând printre altele faptul că procurorul general al Lituaniei nu este o „autoritate judiciară” în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584.
- 11 În susținerea acestei afirmații, PF s-a întemeiat pe un aviz juridic al unui avocat lituanian, din care ar reieși printre altele că, conform articolului 109 din Constituția Republicii Lituania, administrarea justiției este, în acest stat membru, exclusiv de competența instanțelor judecătorești. Procurorul general al Lituaniei ar fi procurorul cu cea mai înaltă funcție din Lituania. Acesta ar avea statut de procuror și ar fi independent atât de puterea executivă, cât și de puterea judecătorească. În ceea ce îi privește pe procurori, articolul 118 din această constituție ar prevedea că aceștia sunt însărcinați să organizeze și să conducă instrucția penală, precum și să efectueze urmărirea penală. Cu toate acestea, potrivit jurisprudenței Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (Curtea Constituțională a Republicii Lituania), un procuror nu ar fi însărcinat cu administrarea justiției și nici nu ar îndeplini misiuni legate de administrarea justiției în cursul fazei de instrucție de care este responsabil.
- 12 În aceste condiții, High Court (Înalta Curte) s-a adresat procurorului general al Lituaniei, prin intermediul autorității centrale irlandeze, în vederea obținerii unor informații în ceea ce privește calitatea de „autoritate judiciară” a acestui procuror, în lumina, printre altele, a Hotărârii din 10 noiembrie 2016, Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), și a Hotărârii din 10 noiembrie 2016, Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).

13 Procurorul general al Lituaniei a răspuns după cum urmează:

„[Procurorul general al Lituaniei] este independent de puterea executivă, inclusiv de ministrul justiției.

Ministerul Public al Republicii Lituania [...] se compune din [procurorul general al Lituaniei] și din procurorii responsabili teritorial: Ministerul Public lituanian organizează și conduce instrucția penală și exercită acțiunea în cauzele penale în numele statului. Aceste dispoziții sunt cuprinse la articolul 118 din Constituția Republicii Lituania.”

14 La 27 februarie 2017, High Court (Înalta Curte) a statuat că procurorul general al Lituaniei era o „autoritate judiciară”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, și a dispus predarea lui PF.

15 Printr-o hotărâre din 20 octombrie 2017, Court of Appeal (Curtea de Apel, Irlanda) a respins acțiunea lui PF împotriva hotărârii High Court (Înalta Curte) și a confirmat că procurorul general al Lituaniei este o „autoritate judiciară” în sensul acestei dispoziții.

16 Instanța de trimitere, Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda), a autorizat introducerea unui recurs împotriva Hotărârii Court of Appeal (Curtea de Apel).

17 În lumina jurisprudenței Curții rezultate din Hotărârea din 29 iunie 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483), din Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), din Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860), și din Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861), această instanță se întreabă dacă procurorul general al Lituaniei poate fi calificat drept „autoritate judiciară” în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584.

18 În special, din această jurisprudență a Curții ar reieși că o asemenea calificare depinde de aspectul dacă entitatea în cauză este o autoritate chemată să participe la administrarea justiției penale a unui stat membru. Or, jurisprudența menționată nu ar oferi criterii clare care să permită să se determine dacă o entitate este însărcinată cu administrarea justiției sau este chemată să participe la administrarea justiției în cadrul ordinii juridice a unui stat membru.

19 În această privință, instanța de trimitere se întreabă, având în vedere faptul că noțiunea de „autoritate judiciară” constituie o noțiune autonomă a dreptului Uniunii, dacă se impune ca, pentru a determina dacă procurorul general al Lituaniei participă la administrarea justiției, să fie luat în considerare numai dreptul național al statului membru în cauză. În plus, această instanță ridică problema dacă faptul de a fi însărcinată cu instrucția și cu urmărirea penală a infracțiunilor are o legătură suficientă cu administrarea justiției pentru ca un procuror, însărcinată cu aceste misiuni, dar independent de puterea judecătorească în temeiul dreptului național, să poată fi considerat o „autoritate judiciară” în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584.

20 În aceste condiții, Supreme Court (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Criteriile în funcție de care se stabilește dacă un procuror desemnat ca «autoritate judiciară emitentă» în sensul articolului 6 alineatul (1) din [Decizia-cadru 2002/584] este o autoritate judiciară în sensul autonom vizat de această dispoziție sunt, [în primul rând], independența procurorului față de puterea executivă și, [în al doilea rând], faptul că procurorul este considerat, în propria sa ordine juridică, ca fiind însărcinată cu administrarea justiției sau ca participând la administrarea justiției?

- 2) În cazul unui răspuns negativ, care sunt criteriile în funcție de care o instanță națională trebuie să stabilească dacă un procuror care este desemnat ca «autoritate judiciară emitentă» în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 este o «autoritate judiciară» în sensul acestei dispoziții?
- 3) În măsura în care criteriile includ cerința ca procurorul să fie însărcinat cu administrarea justiției sau să participe la administrarea justiției, această cerință trebuie apreciată în raport cu statutul pe care ministerul public îl deține în cadrul propriei ordini juridice sau în conformitate cu anumite criterii obiective? În acest din urmă caz, care sunt criteriile obiective pertinente?
- 4) [Procurorul general al Lituaniei] este o autoritate judiciară în sensul autonom vizat la articolul 6 alineatul (1) din [Decizia-cadru 2002/584]?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 21 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă noțiunea de „autoritate judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, trebuie interpretată în sensul că vizează procurorul general al unui stat membru care, deși este din punct de vedere structural independent de puterea judecătorească, este competent să efectueze urmărirea penală și este independent de puterea executivă.
- 22 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că atât principiul încrederii reciproce între statele membre, cât și principiul recunoașterii reciproce, care are la bază el însuși încrederea reciprocă dintre acestea din urmă, au, în dreptul Uniunii, o importanță fundamentală, având în vedere că permit crearea și menținerea unui spațiu fără frontiere interioare. Mai concret, principiul încrederii reciproce impune, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecăruia dintre aceste state să considere, mai puțin în situații excepționale, că toate celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta [Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 36 și jurisprudența citată].
- 23 În ceea ce privește în special Decizia-cadru 2002/584, reiese din considerentul (6) al acesteia că mandatul european de arestare pe care îl instituie constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce.
- 24 Acest principiu își găsește aplicarea la articolul 1 alineatul (2) din această decizie-cadru, care consacră regula potrivit căreia statele membre sunt obligate să execute orice mandat european de arestare pe baza principiului menționat și în conformitate cu dispozițiile deciziei-cadru menționate. Autoritățile judiciare de executare nu pot, așadar, în principiu, să refuze să execute un asemenea mandat decât pentru motivele, enumerate în mod exhaustiv, de neexecutare prevăzute la articolele 3, 4 și 4a din aceeași decizie-cadru, iar executarea mandatului european de arestare nu poate fi subordonată decât uneia dintre condițiile prevăzute limitativ la articolul 5 din aceasta. În consecință, în timp ce executarea mandatului european de arestare constituie principiul, refuzul executării este conceput ca o excepție, care trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte [a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 41, precum și jurisprudența citată].
- 25 Cu toate acestea, principiul recunoașterii reciproce presupune că numai mandatele europene de arestare în sensul articolului 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie să fie executate în conformitate cu dispozițiile acesteia. Or, reiese din cuprinsul acestui articol că un asemenea mandat de arestare constituie o „decizie judiciară”, ceea ce impune ca el să fie emis de o „autoritate judiciară”

în sensul articolului 6 alineatul (1) din această decizie-cadru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punctul 28, și Hotărârea din 10 noiembrie 2016 Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctul 29).

- 26 Potrivit articolului 6 alineatul (1) din decizia-cadru menționată, Autoritatea judiciară emitentă este autoritatea judiciară a statului membru emitent care este competentă să emită un mandat european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.
- 27 Deși, în conformitate cu principiul autonomiei procedurale, statele membre pot desemna, potrivit dreptului lor național, „autoritatea judiciară” care este competentă să emită un mandat european de arestare, sensul și domeniul de aplicare al acestei noțiuni nu pot fi lăsate la aprecierea fiecărui stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punctele 30 și 31, și Hotărârea din 10 noiembrie 2016 Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctele 31 și 32).
- 28 Noțiunea menționată necesită, în întreaga Uniune, o interpretare autonomă și uniformă care, conform unei jurisprudențe constante a Curții, trebuie stabilită ținând seama în același timp de termenii articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, de contextul în care acesta se înscrie, precum și de obiectivul urmărit de această decizie-cadru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punctul 32, și Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctul 33).
- 29 În această privință trebuie amintit, în primul rând, că Curtea a statuat deja că termenii „autoritate judiciară” care figurează în această dispoziție nu se limitează la a desemna numai judecătorii sau instanțele unui stat membru, ci trebuie înțelese ca desemnând, mai larg, autoritățile care participă la administrarea justiției penale a acestui stat membru, spre deosebire, printre altele, de ministere sau de serviciile de poliție, care fac parte din puterea executivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punctele 33 și 35, și Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctele 34 și 36).
- 30 Rezultă că noțiunea de „autoritate judiciară” în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584 este susceptibilă să înglobeze autoritățile unui stat membru care, fără a fi în mod necesar judecători sau instanțe judecătorești, participă la administrarea justiției penale a acestui stat membru.
- 31 Această interpretare este susținută, pe de o parte, de contextul în care se înscrie articolul 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584. În această privință, trebuie arătat că aceasta din urmă este un instrument de cooperare judiciară în materie penală, care privește recunoașterea reciprocă nu numai a deciziilor definitive pronunțate de instanțele penale, ci, mai larg, a deciziilor adoptate de autoritățile judiciare ale statelor membre în cadrul procedurii penale, inclusiv faza acestei proceduri referitoare la urmărirea penală.
- 32 Astfel, cooperarea judiciară în materie penală, cum era aceasta prevăzută la articolul 31 UE, care constituie temeiul juridic al Deciziei-cadru 2002/584, viza printre altele cooperarea autorităților judiciare ale statelor membre atât în ceea ce privește procedura, cât și executarea deciziilor.
- 33 Termenul „procedură”, care trebuie înțeles în sens larg, este susceptibil să acopere procedura penală în ansamblul său, și anume faza prealabilă procesului penal, procesul penal propriu-zis și faza de executare a deciziei definitive pronunțate de o instanță penală împotriva unei persoane care a fost declarată vinovată de săvârșirea unei infracțiuni.
- 34 Această interpretare este susținută de modul de redactare a articolului 82 alineatul (1) litera (d) TFUE, care a înlocuit articolul 31 UE, și care precizează în prezent că cooperarea judiciară în materie penală privește cooperarea dintre autoritățile judiciare sau echivalente ale statelor membre în materie de urmărire penală și executare a deciziilor.

- 35 Pe de altă parte, interpretarea de mai sus este de asemenea confirmată de obiectivul urmărit de Decizia-cadru 2002/584, aceasta din urmă vizând, astfel cum reiese din cuprinsul considerentului (5), instituirea unui sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, în spațiul de libertate, securitate și justiție.
- 36 Astfel, Decizia-cadru 2002/584 are ca obiect, prin introducerea unui sistem simplificat și eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară în scopul de a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul ridicat de încredere care trebuie să existe între statele membre, conform principiului recunoașterii reciproce (Hotărârea din 22 decembrie 2017, Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, punctul 69 și jurisprudența citată).
- 37 Emiterea unui mandat european de arestare poate, așadar, să vizeze, astfel cum prevede articolul 1 alineatul (1) din această decizie-cadru, două obiecte distincte. Acest mandat de arestare poate fi emis fie pentru efectuarea urmăririi penale în statul membru emitent, fie în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate în același stat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2010, B., C-306/09, EU:C:2010:626, punctul 49).
- 38 În consecință, în măsura în care mandatul european de arestare facilitează libera circulație a deciziilor judiciare, prealabile hotărârii, referitoare la efectuarea urmăririi penale, este necesar să se considere că autoritățile care, în temeiul dreptului național, sunt competente să adopte asemenea decizii sunt susceptibile să intre în domeniul de aplicare al deciziei-cadru menționate.
- 39 Din considerațiile expuse la punctele 29-38 din prezenta hotărâre reiese că trebuie să se considere că o autoritate precum un procuror, care are competența, în cadrul procedurii penale, să efectueze urmărirea penală împotriva unei persoane bănuite de săvârșirea unei infracțiuni în vederea aducerii acesteia în fața unei instanțe judecătorești, participă la administrarea justiției penale a statului membru respectiv.
- 40 În speță, din elementele dosarului prezentat Curții reiese că procurorul general al Lituaniei joacă un rol esențial în desfășurarea procedurii penale în acest stat membru.
- 41 În această privință, în observațiile sale scrise, guvernul lituanian a arătat că, potrivit articolului 118 din Constituția Republicii Lituania, funcțiile Ministerului Public constau printre altele în organizarea și conducerea instrucției, precum și în exercitarea acțiunii publice. Potrivit jurisprudenței Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (Curtea Constituțională a Republicii Lituania), această competență i-ar fi rezervată exclusiv. Astfel, reiese din aceste informații că, la modul general, procurorul general al Lituaniei este pus, în cadrul procedurii penale, în situația de crea condițiile prealabile exercitării puterii judecătorești de către instanțele penale ale acestui stat membru.
- 42 În aceste condiții, procurorul general al Lituaniei este susceptibil să fie considerat ca participând la administrarea justiției penale în statul membru în cauză.
- 43 În al doilea rând, trebuie amintit că Decizia-cadru 2002/584 urmărește să instituie un sistem simplificat de predare direct între autoritățile judiciare, destinat să se substituie unui sistem de cooperare clasică între state suverane, care implică intervenția și aprecierea puterii politice, în scopul de a asigura libera circulație a deciziilor judiciare în materie penală în spațiul de libertate, securitate și justiție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctul 41).
- 44 În acest cadru, atunci când un mandat european este emis în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate pentru efectuarea urmăririi penale, această persoană trebuie să fi beneficiat, într-o primă etapă a procedurii, de garanțiile procedurale și de drepturile fundamentale a

căror protecție trebuie să fie asigurată de autoritățile judiciare ale statului membru emitent, potrivit dreptului național aplicabil, printre altele în vederea adoptării unui mandat de arestare național (Hotărârea din 1 iunie 2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, punctul 55).

- 45 Sistemul mandatului european de arestare cuprinde, așadar, o protecție pe două niveluri a drepturilor în materie de procedură și a drepturilor fundamentale de care trebuie să beneficieze persoana căutată, având în vedere că, la protecția judiciară prevăzută la primul nivel, cu ocazia adoptării unei decizii naționale cum este un mandat de arestare național, se adaugă protecția care trebuie să fie asigurată la cel de al doilea nivel, cu ocazia emiterii mandatului european de arestare, care poate interveni, dacă este cazul, în termene scurte după adoptarea respectivei decizii judiciare naționale (Hotărârea din 1 iunie 2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, punctul 56).
- 46 În ceea ce privește o măsură care, asemenea emiterii unui mandat european de arestare, este de natură să aducă atingere dreptului la libertate al persoanei vizate, consacrat la articolul 6 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, această protecție presupune ca o decizie care îndeplinește cerințele inerente unei protecții jurisdicționale efective să fie adoptată cel puțin la unul dintre cele două niveluri ale protecției menționate.
- 47 În consecință, atunci când dreptul statului membru emitent atribuie competența emiterii unui mandat european de arestare unei autorități care, deși participă la administrarea justiției acestui stat membru, nu este un judecător sau o instanță judecătorească, decizia judiciară națională, precum un mandat național de arestare, pe care se grefează mandatul european de arestare trebuie, în ceea ce o privește, să îndeplinească asemenea cerințe.
- 48 Îndeplinirea acestor cerințe permite astfel să se garanteze autorității judiciare de executare că decizia de a emite un mandat european de arestare pentru efectuarea urmăririi penale se întemeiază pe o procedură națională supusă unui control jurisdicțional și că persoana care a făcut obiectul acestui mandat de arestare național a beneficiat de toate garanțiile specifice adoptării acestui tip de decizii, în special de cele care rezultă din drepturile fundamentale și din principiile juridice prevăzute la articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584.
- 49 Al doilea nivel de protecție a drepturilor persoanei în cauză, menționat la punctul 45 din prezenta hotărâre, presupune că autoritatea judiciară competentă, în temeiul dreptului național, să emită un mandat european de arestare controlează, printre altele, respectarea condițiilor necesare pentru această emiterie și examinează dacă, având în vedere caracteristicile fiecărei spețe, emiteria menționată are un caracter proporțional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctul 47).
- 50 Astfel, „autoritatea judiciară emitentă” prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, mai precis entitatea care, în cele din urmă, ia decizia de a emite mandatul european de arestare, este cea căreia îi revine sarcina de a asigura acest al doilea nivel de protecție, inclusiv atunci când acest mandat european de arestare se întemeiază pe o decizie națională pronunțată de un judecător sau de o instanță judecătorească.
- 51 Astfel, „autoritatea judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, trebuie să fie în măsură să exercite această funcție în mod obiectiv, luând în considerare toate elementele incriminatoare și dezincriminatoare, și fără a fi expusă riscului ca puterea sa decizională să facă obiectul unor ordine sau al unor instrucțiuni externe, printre altele din partea puterii executive, astfel încât să nu existe nicio îndoială cu privire la faptul că decizia de a emite mandatul european de arestare aparține acestei autorități, iar nu, în definitiv, puterii menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, punctul 42).

- 52 În consecință, autoritatea judiciară emitentă trebuie să poată oferi autorității judiciare de executare asigurarea că, având în vedere garanțiile oferite de ordinea juridică a statului membru emitent, ea acționează în mod independent în exercitarea funcțiilor sale inerente emiterii unui mandat european de arestare. Această independență impune existența unor norme statutare și organizatorice de natură să garanteze că autoritatea judiciară emitentă nu este expusă, în cadrul adoptării unei decizii de emitere a unui astfel de mandat de arestare, vreunui risc de a fi suspusă, printre altele, unei instrucțiuni individuale din partea puterii executive.
- 53 În plus, atunci când dreptul statului membru emitent atribuie competența de a emite un mandat european de arestare unei autorități care, deși participă la administrarea justiției acestui stat membru, nu este ea însăși o instanță judecătorească, decizia de a emite un asemenea mandat de arestare și în special caracterul proporțional al unei astfel de decizii trebuie să poată fi supuse, în statul membru menționat, unei căi de atac jurisdicționale care îndeplinește pe deplin cerințele inerente unei protecții jurisdicționale efective.
- 54 În speță, reiese din observațiile scrise ale guvernului lituanian că, în Lituania, responsabilitatea emiterii mandatului european de arestare revine, în definitiv, procurorului general al Lituaniei care acționează la cererea procurorului însărcinat cu cauza în care se solicită predarea persoanei respective. În cadrul competențelor care îi sunt conferite, procurorul general al Lituaniei verifică dacă sunt îndeplinite condițiile de emitere a unui mandat european de arestare, în special dacă există o decizie judecătorească executorie de plasare în detenție a acestei persoane, decizie care, în temeiul dreptului lituanian, trebuie să fie pronunțată de un judecător sau de o instanță de instrucție.
- 55 Guvernul lituanian a indicat de asemenea, în observațiile sale scrise, că, în exercitarea funcțiilor lor, procurorii lituanieni se bucură de o independență conferită de Constituția Republicii Lituania, în special de articolul 118 al treilea paragraf din aceasta, și de dispozițiile Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas (Legea privind Ministerul Public al Republicii Lituania). Întrucât procurorul general al Lituaniei are statutul de procuror, el beneficiază de această independență, care îi permite să acționeze la adăpost de orice influență exterioară, printre altele cea a puterii executive, în exercitarea funcțiilor sale, în special atunci când decide, precum în litigiul principal, să emită un mandat european de arestare în vederea efectuării urmăririi penale. În acest scop, acest procuror este obligat să asigure de asemenea respectarea drepturilor persoanelor vizate.
- 56 Având în vedere aceste elemente, rezultă că procurorul general al Lituaniei poate fi calificat drept „autoritate judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, în măsura în care, dincolo de cele arătate la punctul 42 din prezenta hotărâre, statutul său în acest stat membru asigură nu numai obiectivitatea misiunii sale, ci îi și conferă o garanție de independență în raport cu puterea executivă în cadrul emiterii unui mandat european de arestare. În aceste condiții, elementele dosarului de care dispune Curtea nu permit să se afle dacă deciziile acestui procuror de emitere a unui mandat european de arestare pot face obiectul unei căi de atac care îndeplinește pe deplin cerințele inerente unei protecții jurisdicționale efective, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.
- 57 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că noțiunea de „autoritate judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, trebuie interpretată în sensul că vizează procurorul general al unui stat membru care, deși din punct de vedere structural este independent de puterea judecătorească, este competent să efectueze urmărirea penală și care are, în acest stat membru, un statut care îi conferă o garanție de independență în raport cu puterea executivă în cadrul emiterii mandatului european de arestare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 58 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Noțiunea de „autoritate judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretată în sensul că vizează procurorul general al unui stat membru care, deși din punct de vedere structural este independent de puterea judecătorească, este competent să efectueze urmărirea penală și care are, în acest stat membru, un statut care îi conferă o garanție de independență în raport cu puterea executivă în cadrul emiterii mandatului european de arestare.

Semnături